

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

27 жовтня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Кривенди О.В.,
суддів: Коротких О.А., Кривенка В.В., Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б., Самсіна І.Л., Терлецького О.О., –

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області (далі – управління ПФУ, ПФУ відповідно) до відділу державної виконавчої служби Цюрупинського районного управління юстиції Херсонської області (далі – відділ ДВС) про визнання дій протиправними, скасування постанови щодо накладення штрафу,

в с т а н о в и л а:

У вересні 2013 року управління ПФУ звернулося до суду з адміністративним позовом, у якому просило: скасувати постанову старшого державного виконавця відділу ДВС (далі – Держвиконавець) від 28 серпня 2013 року по виконавчому провадженню № 35949116 про накладення штрафу в розмірі 1360 грн за невиконання постанови Цюрупинського районного суду Херсонської області.

На обґрунтування позову зазначило, що управління ПФУ в межах своїх повноважень здійснило перерахунок пенсії Демченку А.М., але не може здійснити виплати через відсутність коштів відповідного бюджетного призначення.

Суди встановили, що 15 серпня 2013 року Держвиконавець виніс постанову про накладення на управління ПФУ штрафу в розмірі 680 грн з підстав невиконання у

строк виконавчого листа № 2а-1712/11/2121, виданого 29 листопада 2012 року Цюрупинським районним судом Херсонської області, про зобов'язання управління ПФУ здійснити перерахунок Демченку А.М пенсії по інвалідності за період з 1 лютого 2011 року, відповідно до статті 50, частини четвертої статті 54, статті 67 Закону України від 28 лютого 1991 року № 796-ХІІ «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та здійснити необхідні виплати за рахунок Державного бюджету України. Управління ПФУ 1 березня 2013 року провело Демченку А.М перерахунок пенсії, але виплату донарахованої пенсії так і не здійснило через відсутність фінансування з Державного бюджету України. Тому 28 серпня 2013 року Держвиконавець виніс постанову про накладення штрафу на управління ПФУ за невиконання рішення суду в розмірі 1360 грн.

Цюрупинський районний суд Херсонської області постановою від 11 листопада 2013 року позов задовольнив. Одеський апеляційний адміністративний суд постановою від 8 квітня 2014 року рішення суду першої інстанції скасував, у задоволенні позову відмовив.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 30 липня 2014 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою управління ПФУ.

У заяві про перегляд судового рішення Верховним Судом України з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України, управління ПФУ зазначає, що в доданій до заяви постанові Вищого адміністративного суду України від 4 червня 2015 року по-іншому, ніж в оскаржуваній ухвалі, застосовано положення статей 75, 89 Закону України від 21 квітня 1999 року № 606-ХІV «Про виконавче провадження» (далі – Закон № 606-ХІV). Просить рішення судів апеляційної та касаційної інстанцій скасувати.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів вважає, що заява управління ПФУ підлягає задоволенню з таких підстав.

У наданій для порівняння постанові Вищий адміністративний суд України виходив із того, що невиконання судового рішення органом ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладення штрафу у такому випадку жодним чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Натомість у справі, що розглядається, суд касаційної інстанції погодився з висновком суду апеляційної інстанції про те, що суб'єкт владних повноважень не може посилається на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

Аналіз наведених рішень суду касаційної інстанції дає підстави вважати, що він неоднаково застосував положення Закону № 606-ХІV.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні касаційним судом норм матеріального права у подібних правовідносинах, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Згідно із частинами першою та другою статті 75 Закону № 606-ХІV після відкриття виконавчого провадження за виконавчим документом, що зобов'язує боржника вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, державний виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше ніж на наступний день після закінчення строку, встановленого частиною другою статті 25 цього Закону для самостійного

виконання рішення. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, його виконання перевіряється не пізніше наступного робочого дня після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання зазначених вимог без поважних причин державний виконавець накладає на боржника штраф відповідно до статті 89 цього Закону і не пізніше п'яти робочих днів з дня його накладення повторно перевіряє стан виконання рішення.

Згідно із частиною першою статті 89 Закону № 606-XIV у разі невиконання без поважних причин у встановлений державним виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі державний виконавець виносить постанову про накладення штрафу на боржника – фізичну особу – від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на посадових осіб – від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на боржника – юридичну особу – від сорока до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та встановлює новий строк виконання.

Суд першої інстанції встановив, що управління ПФУ 1 березня 2011 року провело Демченку А.М перерахунок пенсії, в результаті чого донарахувало 17 798 грн 4 коп. До теперішнього часу виплату донарахованої пенсії не проведено через відсутність фінансування з Державного бюджету України.

Згідно з пунктом 1.1 розділу I Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах, затвердженого постановою правління ПФУ від 30 квітня 2002 року № 8-2 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 21 травня 2002 року за № 442/6730; було чинним на час виникнення спірних відносин; далі – Положення), управління ПФУ у районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах (далі – Управління) є органами ПФУ, підпорядкованими відповідно головним управлінням ПФУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що разом з цими управліннями утворюють систему територіальних органів ПФУ.

Відповідно до підпункту 4 пункту 2.1 та підпункту 2 пункту 2.2 розділу II Положення основним завданням Управління, крім іншого, є забезпечення своєчасного і в повному обсязі фінансування та виплати пенсій, допомоги на поховання та інших виплат, які згідно із законодавством здійснюються за рахунок коштів ПФУ та інших джерел, визначених законодавством. Управління відповідно до покладених на нього завдань планує доходи та видатки коштів ПФУ в районі (місті), у межах своєї компетенції забезпечує виконання бюджету ПФУ.

На підставі аналізу зазначених норм права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про те, що невиконання судового рішення управлінням ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладення штрафу у такому випадку жодним чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Аналогічна правова позиція щодо застосування зазначених норм матеріального права вже була висловлена колегією суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, зокрема, у постанові від 30 червня 2015 року

(справа № 21-1044а15).

Оскільки у справі, що розглядається, суд першої інстанції правильно застосував норми матеріального права щодо спірних правовідносин, а рішення судів апеляційної і касаційної інстанцій наведеним висновкам не відповідають, ухвала Вищого адміністративного суду України від 30 липня 2014 року і постанова Одеського апеляційного адміністративного суду від 8 квітня 2014 року підлягають скасуванню, а постанова Цюрупинського районного суду Херсонської області від 11 листопада 2013 року – залишенню в силі.

Керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області задовольнити.

Постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 8 квітня 2014 року та ухвалу Вищого адміністративного суду України від 30 липня 2014 року скасувати, постанову Цюрупинського районного суду Херсонської області від 11 листопада 2013 року залишити в силі.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.

Головуючий

О.В. Кривенда

Судді:

О.А. Коротких

В.В. Кривенко

В.Л. Маринченко

П.В. Панталієнко

О.Б. Прокопенко

І.Л. Самсін

О.О. Терлецький